

Міністерство охорони здоров'я України
Національний медичний університет імені О.О. Богомольця
Кафедра ортодонції та пропедевтики ортопедичної стоматології
Кафедра ортопедичної стоматології
Кафедра терапевтичної стоматології
Кафедра хірургічної стоматології та щелепно-лицевої хірургії

«Затверджено»
Голова Циклової методичної комісії
зі стоматологічних дисциплін
НМУ імені О.О. Богомольця
д.мед.н., проф. В.П.Неспрядько

Протокол №5 від 26 березня 2019 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ВВЕДЕННЯ В КЛІНІЧНУ СТОМАТОЛОГІЮ

для студентів 2 курсу стоматологічного факультету

підготовки _____ Магістр _____

(назва рівня вищої освіти)

галузі знань _____ 22 «Охорона здоров'я» _____

(шифр і назва галузі)

Спеціальності _____ 221 «Стоматологія» _____

(код і найменування спеціальності)

Київ 2019

Робоча програма розроблена кафедрами ортодонції та пропедевтики ортопедичної стоматології, ортопедичної стоматології, терапевтичної стоматології, хірургічної стоматології та щелепно-лицевої хірургії Національного медичного університету імені О.О. Богомольця

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

Борисенко А.В., д.мед.н., професор – завідувач кафедри терапевтичної стоматології НМУ імені О.О. Богомольця

Маланчук В.О., д.мед.н, професор, член-кор. НАМН України – завідувач кафедри хірургічної стоматології та щелепно-лицевої хірургії НМУ імені О.О. Богомольця

Неспрядько В. П., д.мед.н., професор – завідувач кафедри ортопедичної стоматології НМУ імені О.О. Богомольця

Фліс П.С., д.мед.н., професор – завідувач кафедри ортодонції та пропедевтики ортопедичної стоматології НМУ імені О.О. Богомольця

Воловар О.С., д.мед.н., професор - професор кафедри хірургічної стоматології та щелепно-лицевої хірургії НМУ імені О.О. Богомольця

Василишин У.Р., к.мед.н., доцент - доцент кафедри ортопедичної стоматології НМУ імені О.О. Богомольця

Григ Н.І., к.мед.н., доцент - доцент кафедри терапевтичної стоматології НМУ імені О.О. Богомольця

Костюк Т.М., к.мед.н., доцент - доцент кафедри ортопедичної стоматології НМУ імені О.О. Богомольця

Ращенко Н.В., к.мед.н., доцент - доцент кафедри ортодонції та пропедевтики ортопедичної стоматології НМУ імені О.О. Богомольця

Скрипник І.Л., к.мед.н., доцент - доцент кафедри ортодонції та пропедевтики ортопедичної стоматології НМУ імені О.О. Богомольця

Циж А.В., к.мед.н., доцент - доцент кафедри ортодонції та пропедевтики ортопедичної стоматології НМУ імені О.О. Богомольця

Шекера О.О., к.мед.н., доцент - доцент кафедри терапевтичної стоматології НМУ імені О.О. Богомольця

Михайлов А.А., к.мед.н. - асистент кафедри ортопедичної стоматології НМУ імені О.О. Богомольця

Обговорено та затверджено на цикловій методичній комісії стоматологічних дисциплін 26 березня 2019 р., протокол №5.

Обговорено та затверджено Вченою радою стоматологічного факультету 11 квітня 2019 р., протокол №10.

ВСТУП

Робоча програма з дисципліни «Введення в клінічну стоматологію» для студентів 2-го курсу стоматологічного факультету складена відповідно до навчального плану підготовки фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня «Магістр» кваліфікації «Лікар-стоматолог» у вищих навчальних закладах МОЗ України за спеціальністю 7.12010005 «Стоматологія»

Предметом вивчення навчальної дисципліни є зміст, організаційні принципи, сучасні методи діагностики та лікування, які застосовуються в терапевтичній, хірургічній, ортопедичній стоматології та ортодонтії; оволодіння на симуляційних фантомах маніпуляціями консервативного та хірургічного стоматологічного лікування для їх подальшого правильного застосування в клінічній практиці.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	
Кількість кредитів - 8	Галузь знань 22 - «Охорона здоров'я» (шифр і назва)	Нормативна	
Модулів – 2	Спеціальність: 221 - «Стоматологія»	Рік підготовки	
Змістових модулів - 8		2-й	
Загальна кількість годин - 240		Семестр	
		3, 4-й	
Тижневих годин денної форми навчання: аудиторних – 140 самостійної роботи студента - 100	Освітньо-кваліфікаційний рівень: «Магістр»	Лекції	
		16 год.	
		Практичні, семінарські	
		120 год.	
		Лабораторні	
		0 год.	
		Самостійна робота	
		104 год.	
Вид контролю:			
Екзамен			

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета

Сформувати поняття про зміст, організаційні принципи стоматологічної допомоги населенню країни, методи діагностики та лікування, які застосовуються в терапевтичній, хірургічній, ортопедичній стоматології та ортодонтії.

Оволодіти на симуляційних фантомах стоматологічними маніпуляціями для подальшого правильного їх застосування в клінічній практиці терапевтичної, хірургічної, ортопедичної стоматології та ортодонтії.

Завдання

- вивчити анатоμο-топографічну характеристику щелепно-лицевої ділянки; будову зубо-щелепної системи з урахуванням вікових особливостей її розвитку; функціональну анатомію та біомеханіку зубощелепного апарату людини; анатомічну будову постійних зубів;
- знати основні прояви найбільш поширених стоматологічних захворювань; їх вплив на стан загального здоров'я людини;
- знати організацію роботи відділень стоматологічної поліклініки, стоматологічного кабінету, щелепно-лицевого стаціонару; вивчити їх обладнання і основний стоматологічний інструментарій;
- знати принципи асептики й антисептики в клініці терапевтичної, хірургічної, ортопедичної стоматології; засоби індивідуального захисту при виконанні стоматологічних маніпуляцій; поняття про внутрішньогоспітальну інфекцію;
- знати принципи надання невідкладної допомоги на стоматологічному прийомі;
- знати склад, властивості, показання до застосування стоматологічних та зуботехнічних матеріалів;
- вивчити технологію застосування основних і допоміжних стоматологічних та зуботехнічних матеріалів,
- засвоїти основні етапи виготовлення незнімних і знімних стоматологічних протезів;
- ознайомитись з можливостями цифрової стоматології: сканування моделей, сканування зубів, цифрового моделювання, фрезерування;
- засвоїти на симуляційних фантомах виконання основних стоматологічних маніпуляцій: препарування та прямого відновлення зубів, ендодонтичного лікування, отримання відбитків та моделей, відтворення анатомічної форми зуба, різних видів місцевого знеболення в щелепно-лицевій ділянці, видалення зубів різних груп;
- ознайомитись з основними та додатковими методами обстеження пацієнтів в клініці терапевтичної, хірургічної, ортопедичної стоматології та ортодонтії;
- ознайомитись з медичною документацією стоматологічного хворого та правилами її заповнення;
- опанувати морально-деонтологічні та етичні принципи медичного фахівця та принципи фахової субординації у клініці терапевтичної, хірургічної, ортопедичної стоматології та ортодонтії.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- основні етапи розвитку стоматології, роль обличчя, щелеп та зубів в житті людини;
- ембріональний розвиток обличчя та щелеп; ріст та формування щелепних кісток у віковому аспекті; концепції росту та розвитку обличчя, теорії контролю росту;
- етапи розвитку ЗЩА у внутрішньутробному періоді;
- етапи розвитку ЗЩА у постнатальному періоді;

- особливості розвитку жувальних м'язів та мімічної мускулатури у дітей;
- морфо-функціональну характеристику тимчасового, змінного та постійного періодів прикусу;
- визначення ключів оклюзії за (Енглем та Ендрюсом);
- періоди становлення висоти прикусу;
- анатомічну і топографічну будову щелепно-лицевої ділянки;
- функціональну анатомію та біомеханіку зубо-щелепного апарату;
- анатомічну будову постійних зубів;
- визначення артикуляції, оклюзії, функціональної оклюзії;
- основні принципи організації стоматологічної допомоги;
- обладнання стоматологічного кабінету та техніку безпеки при роботі з ним;
- стоматологічний інструментарій, що застосовується в терапевтичній, хірургічній, ортопедичній стоматології та ортодонтії;
- ергономіку роботи лікаря-стоматолога;
- принципи асептики й антисептики в клініці терапевтичної, хірургічної, ортопедичної стоматології та ортодонтії, застосування засобів індивідуального захисту при виконанні стоматологічних маніпуляцій;
- основні прояви стоматологічних та одонтогенних захворювань щелепно-лицевої ділянки, механізми їх впливу на стан організму;
- основні патологічні процеси в стоматології (запалення, пухлинний ріст, травма, деформація, дефект, атрофія, гіпертрофія);
- поняття про амбулаторні та стаціонарні операції на щелепно-лицевій ділянці;
- поняття про невідкладні стани та принципи надання медичної допомоги;
- основні та додаткові методи обстеження стоматологічного пацієнта (анамнез, об'єктивне обстеження, рентгенологічна діагностика, вивчення діагностичних моделей та ін.);
- стандарти проведення фотометрії;
- терміни, які застосовують для характеристики стоматологічних захворювань (карієс, пульпіт, періодонтит); класифікацію каріозних порожнин за Блеком;
- основні нозологічні форми, терміни та класифікації в ортопедичній стоматології;
- склад, фізико-хімічні властивості, показання до застосування основних та допоміжних стоматологічних і зуботехнічних матеріалів;
- технологію приготування та застосування основних та допоміжних стоматологічних і зуботехнічних матеріалів в терапевтичній, ортопедичній стоматології та ортодонтії;
- способи ізоляції робочого поля в стоматології;
- способи/техніки препарування та прямого відновлення зубів з каріозними порожнинами різних класів;
- техніки фінішної обробки пломб з різних пломбувальних матеріалів;
- поняття «ендодонт», «ендодонтія»; морфо-функціональні комплекси ендодонта;
- основні етапи, техніки, матеріали та інструменти для ендодонтичного лікування зубів;
- види незнімних та знімних ортопедичних конструкцій, показання до їх використання;
- основні технологічні процеси виготовлення незнімних ортопедичних конструкцій ;
- основні технологічні етапи виготовлення знімних ортопедичних конструкцій;
- базові поняття про цифрові протоколи в стоматології;
- місцеве знеболення тканин щелепно-лицевої ділянки, інструментарій для його виконання;
- інструментарій для видалення зубів, методику видалення зубів;
- поняття про норму в ортодонтії, норми прикусу в різні вікові періоди;
- характеристику ортогнатичного прикусу, поняття про фізіологічні та патологічні види прикусу;
- техніку отримання та дослідження діагностичних моделей щелеп;

вміти:

- організувати робоче місце лікаря-стоматолога (терапевта, хірурга, ортопеда, ортодонта) з урахуванням вимог ергономіки, правил асептики і антисептики, дотримання техніки безпеки;
- дотримуватись принципів асептики та антисептики в клініці терапевтичної, хірургічної, ортопедичної стоматології, застосовувати засоби індивідуального захисту при виконанні стоматологічних маніпуляцій;
- демонструвати володіння морально-деонтологічними принципами медичного фахівця і принципами фахової субординації та загальнолюдської етики на стоматологічному прийомі;
- вибрати інструменти для стоматологічних маніпуляцій, амбулаторних операцій;
- демонструвати на симуляційних фантомах роботу з основним стоматологічним інструментарієм, матеріалами та стоматологічним обладнанням при виконанні стоматологічних маніпуляцій;
- виконувати на симуляційних фантомах ізоляцію робочого поля з метою якісного лікування стоматологічних захворювань;
- препарувати на симуляційних фантомах каріозні порожнини усіх класів в постійних зубах з урахуванням виду пломбувального матеріалу;
- пломбувати на симуляційних фантомах каріозні порожнини усіх класів в постійних зубах різними пломбувальними матеріалами;
- виконувати на симуляційних фантомах фінішну обробку пломб з різних видів пломбувальних матеріалів;
- створювати на симуляційних фантомах ендодонтичний доступ;
- визначати робочу довжину кореневих каналів різними способами;
- виконувати на симуляційних фантомах ампутацію та екстирпацію пульпи постійних зубів;
- проводити на симуляційних фантомах інструментальну обробку та іригацію системи кореневих каналів;
- виконувати на симуляційних фантомах obturaцію (пломбування) кореневих каналів зубів різними матеріалами і способами;
- підібрати стандартну відбиткову ложку та відбитковий матеріал;
- приготувати відбиткову масу, що кристалізується;
- приготувати альгінатну відбиткову масу;
- приготувати силіконову відбиткову масу;
- отримати анатомічний відбиток з фантомної моделі;
- отримувати анатомічні відбитки з верхньої та нижньої щелеп стандартного пацієнта різними відбитковими матеріалами (альгінатними, термопластичними та силіконовими матеріалами);
- оцінити якість отриманого відбитка;
- виготовити гіпсову модель по відбитку з гіпсу або еластичного відбиткового матеріалу;
- співставити моделі верхньої та нижньої щелепи в положенні центральної оклюзії;
- провести загіпсування моделей в оклюдатор та артикулятор;
- виконувати на симуляційних фантомах різні види місцевого знеболення тканин щелепно-лицевої ділянки;
- змодельовувати коронкову частину різних груп зубів;
- замішати цемент та зафіксувати на моделі незнімну ортопедичну конструкцію;
- виконувати на симуляційних фантомах препарування зубів під різні види штучних коронок;
- видаляти зуби різних груп на симуляційному фантомі;
- виготовляти діагностичні та робочі моделі щелеп;
- надавати невідкладну допомогу в умовах стоматологічного кабінету (клініки),
- скласти план загального та місцевого обстеження стоматологічного пацієнта,
- визначати види фізіологічних та патологічних прикусів
- визначати симптом Цилінського;
- визначати форму голови;

- визначати форму обличчя;
- аналізувати трансверзальні пропорції обличчя;
- аналізувати вертикальні пропорції обличчя;
- аналізувати профіль обличчя;
- проводити аналіз посмішки;
- провести стандартизоване фотографування обличчя.

2. Програма навчальної дисципліни

МОДУЛЬ 1. «Організація стоматологічної допомоги. Будова і функції зубо-щелепного апарату. Введення в хірургічну та ортопедичну стоматологію». Стоматологічні матеріали.

Змістовий модуль 1. «Організація стоматологічної допомоги»

Тема 1. Біологічна та соціальна роль обличчя, щелеп та зубів в житті людини, ідентифікація та оцінка людини. Зубо-щелепна система, етапи її розвитку, будова, функції.

Тема 2. Основні захворювання щелепно-лицевої ділянки, зубів, їх вплив на стан організму пацієнта. Поняття про одонтогенні захворювання. Основні етапи стоматологічного обстеження пацієнта, психо-емоційні типи пацієнтів.

Тема 3. Організація стоматологічної допомоги (профілактична, терапевтична, хірургічна, ортопедична та ін.). Організація роботи стоматологічного кабінету, поліклініки.

Тема 4. Обладнання стоматологічного кабінету. Техніка безпеки при роботі зі стоматологічним устаткуванням. Основні стоматологічні інструменти, їх призначення. Зберігання медикаментів.

Тема 5. Інфекційний контроль в стоматології. Дезинфекція і стерилізація стоматологічного обладнання та інструментарію. Методи контролю, документація. Захворювання, що можуть передаватися у стоматологічній клініці/офісі, поняття про внутрішньогоспітальну інфекцію. Захист медперсоналу та пацієнтів.

Тема 6. Поняття про невідкладні стани. Основні прийоми надання невідкладної допомоги в умовах стоматологічної клініки, обладнання для реанімації.

Змістовий модуль 2. «Введення в хірургічну стоматологію»

Тема 7. Анатомо-клініко-топографічна характеристика щелепно-лицевої ділянки та її особливості.

Тема 8. Техніка виконання місцевого знеболення на верхній щелепі на симуляційних фантомах. Топографія цільових пунктів. Групи анестетиків для місцевої анестезії.

Тема 9. Техніка виконання місцевого знеболення на нижній щелепі на симуляційних фантомах. Топографія цільових пунктів.

Тема 10. Техніка видалення зубів на фантомах. Інструментарій для видалення зубів. Поняття про амбулаторні операції, операції у відділенні щелепно-лицевої хірургії.

Змістовий модуль 3. Функціональна анатомія, фізіологія та біомеханіка зубо-щелепного апарату. Методи діагностики в стоматології.

Тема 11. Функціональна анатомія та фізіологія зубо-щелепного апарату (щелеп, зубів, м'язів, жувальних м'язів та м'язів шиї, скронево-нижньощелепового суглобу).

Тема 12. Біомеханіка зубо-щелепного апарату. Апарати, які відтворюють рухи нижньої щелепи. Артикуляція, оклюзія. Поняття про функціональну оклюзію зубів.

Тема 13. Обстеження хворого в клініці ортопедичної стоматології. Методи діагностики в ортопедичній стоматології: ЕМГ, аксіографія, Т-скан. Класифікації дефектів твердих тканин зубів та зубних рядів. Діагноз та його складові. Вибір методів лікування. Заповнення історії хвороби.

Тема 14. Обладнання та інструментарій, що використовується в ортопедичній стоматології (клінічне та лабораторне). Основні правила препарування під різні види ортопедичних конструкцій.

Змістовий модуль 4. Матеріалознавство в стоматології. Основні технологічні процеси при виготовленні зубних протезів та ортодонтичних апаратів

Тема 15. Відбитки та відбиткові матеріали. Класифікації та вимоги до відбитків та відбиткових матеріалів. Етапи отримання відбитків різними масами. Ускладнення при отриманні відбитків. Методики та матеріали для виготовлення моделей, загіпсовування їх в артикулятор.

Тема 16. Стоматологічні матеріали, що використовуються для фіксації ортопедичних конструкцій: цементи, композитні матеріали, сучасні адгезивні системи. Показання до застосування. Правила використання.

Тема 17. Види незнімних ортопедичних конструкцій. Основні технологічні процеси при виготовленні незнімних зубних протезів. Сплави металів, які використовуються для виготовлення зубних протезів, моделювальні матеріали, вогнетривкі формувальні маси, матеріали для облицювання (пластмаси, композити, керамічні маси).

Тема 18. Види знімних ортопедичних конструкцій. Основні технологічні процеси при їх виготовленні: конструювання, полімеризація пластмас.

Тема 19. Цифрові технології в стоматології. 3DКТ, внутрішньоротове сканування, сканування моделей, сканування відбитків. Програмне моделювання. Фрезерування.

Тема 20. Особливості мануального моделювання постійних зубів.

МОДУЛЬ 2. «Доклінічний курс з терапевтичної стоматології. Доклінічний курс з ортодонтії»

Змістовий модуль 1. Техніка препарування та пломбування каріозних порожнин постійних зубів різних класів. Сучасні пломбувальні матеріали

Тема 1. Ергономіка в роботі лікаря-стоматолога-терапевта. Ізоляція робочого поля в терапевтичній стоматології.

Тема 2. Сучасні пломбувальні матеріали для відновлення зубів з дефектами твердих тканин. Властивості, показання до використання, техніка застосування.

Тема 3. Карієс. Класифікація каріозних порожнини за Блеком. Техніка препарування та пломбування каріозних порожнин I класу.

Тема 4. Техніка препарування та пломбування каріозних порожнин II класу. Техніка відновлення контактного пункту. Матриці та матрицетримачі. Міжзубні клинці.

Тема 5. Техніка препарування та пломбування каріозних порожнин III класу. Техніка відновлення контактного пункту.

Тема 6. Техніка препарування та пломбування каріозних порожнин IV класу.

Тема 7. Техніка препарування та пломбування каріозних порожнин V класу. Фінішна обробка пломб.

Змістовий модуль 2. Препарування, іригація та obturaція кореневих каналів постійних зубів.

Тема 8. Ендодонтія. Особливості морфології постійних зубів. Техніка формування ендодонтичного доступу до системи кореневих каналів різних груп зубів.

Тема 9. Ендодонтичні інструменти: класифікація, види, призначення. Препарування кореневих каналів. Іригація системи кореневих каналів.

Тема 10. Пломбувальні матеріали для obturaції кореневих каналів, класифікація, вимоги, показання до застосування. Obturaція кореневих каналів.

Змістовий модуль №3. Вікові особливості розвитку зубощелепного апарату людини.

Тема 11. Предмет ортодонтія. Взаємозв'язок ортодонтії з іншими стоматологічними дисциплінами. Термінологія в ортодонтії. Етапи розвитку зубощелепного апарату у віковому аспекті: внутрішньоутробний, постнатальний. . Ембріональний розвиток обличчя та щелеп. Анатомо фізіологічні особливості порожнини рота та скронево-нижньо-щелепного суглобу новонародженого.

Тема 12. Ріст та формування щелепних кісток у віковому аспекті. Особливості розвитку жувальної мускулатури у дітей. Морфологічні та функціональні особливості тимчасового, змінного та постійного періодів прикусу.

Тема 13. Поняття про норму в ортодонтії. Ортогнатичний прикус, його характеристика. Ключі оклюзії за Е. Енглема та Ендрюсом. Фізіологічні та патологічні прикуси, їх загальна морфологічна та функціональна характеристика.

Тема 14. Ріст і розвиток обличчя і зубних дуг. Концепції росту. Ділянки і типи розвитку черепно-лицевого комплексу.

Тема 15. Теорії контролю росту. Ділянки контролю росту та центри росту. Хрящ, як обумовлюючий фактор черепно-лицевого росту. Функціональна теорія росту.

Тема 16. Антропометричне обстеження обличчя та голови пацієнта. Фотометрія та її стандарти проведення. Естетика. Об'єктивна та суб'єктивна краса. Аналіз обличчя: трансверзальні, вертикальні пропорції обличчя та його профіля. Аналіз посмішки.

Змістовий модуль №4. Клінічне матеріалознавство.

Тема 17. Альгінатні відбиткові матеріали. Фізико-хімічні властивості. Показання до застосування в ортодонтії. Особливості отримання відбитків у дітей. Ускладнення при отриманні відбитків.

Тема 18. Термопластичні відбиткові матеріали. Фізико-хімічні властивості. Показання до застосування в ортодонтії. Особливості отримання відбитків у дітей. Ускладнення при отриманні відбитків.

Тема 19. Силіконові відбиткові матеріали. Фізико-хімічні властивості. Показання до застосування в ортодонтії. Особливості отримання відбитків у дітей. Ускладнення при отриманні відбитків. Основні етапи обстеження дітей із зубо-щелепними аномаліями і деформаціями.

Тема 20. Отримання гіпсових моделей щелеп. Фіксація моделей в оклюдатор. Гіпс. Класифікації. Склад (формула гіпсу), фізико-хімічні властивості. Стадії кристалізації гіпсу. Каталізатори та інгібітори реакції кристалізації. Коефіцієнти розширення гіпсу. Види гіпсових моделей. Методи гіпсування моделей в оклюдатор.

3. Структура навчальної дисципліни

Назва змістового модулю	Кількість годин					
	денна форма					
	усьо-го	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с.р.
МОДУЛЬ 1. Організація стоматологічної допомоги. Будова і функції зубо-щелепного апарату. Стоматологічні матеріали. Введення в хірургічну та ортопедичну стоматологію						
<i>Змістовий модуль 1. Організація стоматологічної допомоги</i>						
<i>Лекція 1.</i> Зміст спеціальності «Стоматологія». Історичні аспекти розвитку стоматології. Роль в житті людини, суспільства та медицини.		2				
<i>Лекція 2.</i> Організація стоматологічної допомоги в мирний і військовий час. Стоматологія як клінічна дисципліна.		2				
Тема 1. Біологічна та соціальна роль обличчя в житті людини, ідентифікація та оцінка людини. Зубо-щелепна система, етапи її розвитку, будова, функції			3			2
Тема 2. Основні стоматологічні захворювання щелепно-лицевої ділянки, зубів, їх вплив на стан організму пацієнта. Поняття про одонтогенні захворювання. Методика стоматологічного обстеження пацієнта, психо-емоційні типи пацієнтів			3			2
Тема 3. Організація стоматологічної допомоги (профілактична, терапевтична, хірургічна, ортопедична та інші). Організація роботи стоматологічної поліклініки, кабінету.			3			2
Тема 4. Обладнання стоматологічного кабінету. Техніка безпеки. Основні стоматологічні інструменти, їх призначення. Зберігання медикаментів.			3			2
Тема 5. Інфекційний контроль в стоматології. Дезінфекція і стерилізація стоматологічного обладнання та інструментарію. Методи контролю,			3			2

документація. Захворювання, що можуть передаватися у стоматологічній клініці/офісі, поняття про внутрішньогоспітальну інфекцію. Захист медперсоналу та пацієнтів						
Тема 6. Поняття про невідкладні стани. Основні прийоми надання невідкладної допомоги в умовах стоматологічної клініки, обладнання для реанімації.			3			2
Разом за змістовим модулем 1	34	4	18			12
<i>Змістовий модуль 2. Введення в хірургічну стоматологію</i>						
Тема 7. Анатомо-клініко-топографічна характеристика щелепно-лицевої ділянки та її особливості			3			2
Тема 8. Техніка виконання місцевого знеболення на верхній щелепі на стимуляційних фантомах. Топографія цільових пунктів. Групи анестетиків для місцевої анестезії.			3			2
Тема 9. Техніка виконання місцевого знеболення на нижній щелепі на стимуляційних фантомах. Топографія цільових пунктів			3			2
Тема 10. Видалення зубів на фантомах. Інструментарій для видалення зубів Поняття про амбулаторні операції, операції у відділенні щелепно-лицевої хірургії.			3			2
Разом за змістовим модулем 2	20		12			8
<i>Змістовий модуль 3. Функціональна анатомія, фізіологія та біомеханіка зубо-щелепного апарату. Методи діагностики в стоматології.</i>						
Лекція 3. Функціональна анатомія, фізіологія та біомеханіка зубо-щелепного апарату. Методи діагностики в стоматології.		2				
Тема 11. Функціональна анатомія та фізіологія зубо-щелепного апарату (щелеп, зубів, м'язів та м'язів шиї, скронево-нижньощелепового суглобу).			3			2
Тема 12. Біомеханіка зубо-щелепного апарату. Апарати, які відтворюють рухи нижньої щелепи. Артикуляція, оклюзія. Поняття про функціональну оклюзію зубів.			3			2

Тема 13. Обстеження хворого в клініці ортопедичної стоматології. Методи діагностики в ортопедичній стоматології: ЕМГ, аксіографія, Т-скан. Класифікації дефектів твердих тканин зубів та зубних рядів. Діагноз та його складові. Вибір методів лікування. Заповнення історії хвороби.			3			2
Тема 14. Обладнання та інструментарій, що використовується в ортопедичній стоматології (клінічне та лабораторне). Основні правила препарування під різні види ортопедичних конструкцій.			3			2
Разом за змістовим модулем 3	22	2	12			8
<i>Змістовий модуль 4. Матеріалознавство. Основні технологічні процеси при виготовленні зубних протезів</i>						
Лекція 4. Матеріалознавство. Основні технологічні процеси при виготовленні зубних протезів. Цифрові технології в стоматології.		2				
Тема 15. Відбитки та відбиткові матеріали. Класифікації та вимоги до відбитків та відбиткових матеріалів. Етапи отримання відбитків різними масами. Ускладнення при отриманні відбитків. Методики та матеріали для виготовлення моделей, загіпсовування їх в артикулятор.			3			2
Тема 16. Стоматологічні матеріали, що використовуються для фіксації ортопедичних конструкцій: цементи, композитні матеріали, сучасні адгезивні системи. Показання до застосування. Правила використання.			3			2
Тема 17. Види незнімних ортопедичних конструкцій. Основні технологічні процеси при виготовленні незнімних зубних протезів. Сплави металів, які використовуються для виготовлення зубних протезів, моделювальні матеріали, вогнетривкі формувальні маси, матеріали для облицювання (пластмаси, композити, керамічні маси).			3			2
Тема 18. Види знімних ортопедичних конструкцій. Основні технологічні процеси при їх виготовленні: конструювання, полімеризація пластмас.			3			2

Тема 19. Цифрові технології в стоматології: 3D КТ, внутрішньоротове сканування, сканування моделей, сканування відбитків. Програмне моделювання. Фрезерування.			3			2
Тема 20. Особливості мануального моделювання постійних зубів.			3			2
Разом за змістовим модулем 4	32	2	18			12
Разом за модулем 1	108	8	60	-	-	40
Модуль 2. «Доклінічний курс з терапевтичної стоматології. Доклінічний курс з ортодонтії»						
<i>Змістовий модуль 1. Техніка препарування та пломбування каріозних порожнин постійних зубів різних класів. Сучасні пломбувальні матеріали</i>						
Лекція 1. Карієс. Класифікація каріозних порожнин. Принципи препарування каріозних порожнин. Особливості препарування каріозних порожнин різних класів залежно від вибору пломбувального матеріалу.		2				
Тема 1. Ергономіка в роботі лікаря-стоматолога. Ізоляція робочого поля в терапевтичній стоматології.			3			2,0
Тема 2. Сучасні пломбувальні матеріали для відновлення дефектів твердих тканин зубів. Властивості, показання до використання, техніка застосування.			3			2,0
Тема 3. Карієс. Класифікація каріозних порожнини за Блеком. Техніка препарування та пломбування каріозних порожнин I класу.			3			2,0
Тема 4. Техніка препарування та пломбування каріозних порожнин II класу. Техніка відновлення контактного пункту. Матриці та матрицетримачі. Міжзубні клинці.			3			2,0
Тема 5. Техніка препарування та пломбування каріозних порожнин III класу. Техніка відновлення контактного пункту.			3			2,0
Тема 6. Техніка препарування та пломбування каріозних порожнин IV класу.			3			2,0
Тема 7. Техніка препарування та пломбування каріозних порожнин V класу. Фінішна обробка пломб.			3			2,0
Разом за змістовим модулем 1	37	2	21			14
<i>Змістовий модуль 2. Препарування, іригація та obturaція кореневих каналів</i>						

<i>постійних зубів.</i>						
Лекція 2. Введення в ендодонтію. Особливості морфології постійних зубів. Основні етапи ендодонтичного лікування.		2				
Тема 8. Ендодонтія. Особливості морфології постійних зубів. Техніка формування ендодонтичного доступу до системи кореневих каналів різних груп зубів.			3			2,0
Тема 9. Ендодонтичні інструменти: класифікація, види, призначення. Препарування кореневих каналів. Іригація системи кореневих каналів.			3			2,0
Тема 10. Пломбувальні матеріали для obturaції кореневих каналів, класифікація, вимоги, показання до застосування. Obturaція кореневих каналів.			3			2,0
Разом за змістовим модулем 2	17	2	9			6
<i>Змістовий модуль №3. Вікові особливості розвитку зубощелепного апарату людини.</i>						
Лекція 3. Ортодонтія. Визначення. Етапи розвитку. Проблеми. Структура. Роль вітчизняних вчених у розвитку дисципліни.		2				
Тема 11. Предмет ортодонтії. Термінологія в ортодонтії. Взаємозв'язок ортодонтії з іншими стоматологічними дисциплінами. Етапи розвитку зубощелепного апарату у віковому аспекті: внутрішньоутробний, постнатальний. . Ембріональний розвиток обличчя та щелеп. Анатомо фізіологічні особливості порожнини рота та скронево-нижньо-щелепного суглобу новонародженого.			3			2
Тема 12. Ріст та формування щелепних кісток у віковому аспекті. Особливості розвитку жувальної мускулатури у дітей. Морфологічні та функціональні особливості тимчасового, змінного та постійного періодів прикусу.			3			2
Тема 13. Поняття про норму в ортодонтії. Ортогнатичний прикус, його характеристика. Ключі оклюзії за Е. Енглема та Ендрюсом. Фізіологічні та патологічні прикуси, їх загальна морфологічна та функціональна			3			2

характеристика.						
Тема 14. Ріст і розвиток обличчя і зубних дуг. Концепції росту. Ділянки і типи розвитку черепно-лицевого комплексу.			3			2
Тема 15. Теорії контролю росту. Ділянки контролю росту, ділянки та центри росту. Хрящ як обумовлюючий фактор челепно-лицевого росту. Функціональна теорія росту.			3			2
Тема 16. Антропометричне обстеження обличчя та голови пацієнта. Фотометрія та її стандарти проведення. Естетика. Об'єктивна та суб'єктивна краса. Аналіз обличчя: трансверзальні, вертикальні пропорції обличчя та його профіля. Аналіз посмішки.			3			2
Разом за змістовим модулем 3	32	2	18			12
<i>Змістовий модуль №4. Клінічне матеріалознавство</i>						
Лекція 4. Відбитки та відбиткові матеріали. Методика отримання відбитків в ортодонтії. Виготовлення гіпсових моделей щелеп.		2				
Тема 17. Альгінатні відбиткові матеріали. Фізико-хімічні властивості. Показання до застосування в ортодонтії. Особливості отримання відбитків у дітей. Ускладнення при отриманні відбитків.			3			2
Тема 18. Термопластичні відбиткові матеріали. Фізико-хімічні властивості. Показання до застосування в ортодонтії. Особливості отримання відбитків у дітей. Ускладнення при отриманні відбитків.			3			2
Тема 19. Силіконові відбиткові матеріали. Фізико-хімічні властивості. Показання до застосування в ортодонтії. Особливості отримання відбитків у дітей. Ускладнення при отриманні відбитків. Основні етапи обстеження дітей із зубо-щелепними аномаліями і деформаціями.			3			2
Тема 20. Отримання гіпсових моделей щелеп. Фіксація моделей в оклюдатор. Гіпс. Класифікації. Склад (формула			3			2

гіпсу), фізико-хімічні властивості. Стадії кристалізації гіпсу. Каталізатори та інгібітори реакції кристалізації. Коефіцієнти розширення гіпсу. Види гіпсових моделей. Методи гіпсування моделей в оклюдатор.						
Разом за змістовим модулем 4	22	2	12			8
Разом за Модулем 2	108	8	60			40
Усього годин	216	16	120			80

5. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Зміст спеціальності «Стоматологія». Історичні аспекти розвитку стоматології. Роль в житті людини, суспільства та медицини.	2
2	Організація стоматологічної допомоги в мирний і військовий час. Стоматологія як клінічна дисципліна.	2
3	Функціональна анатомія, фізіологія та біомеханіка зубо-щелепного апарату. Методи діагностики в стоматології.	2
4	Матеріалознавство. Основні технологічні процеси при виготовленні зубних протезів. Цифрові технології.	2
5	Карієс. Класифікація каріозних порожнин. Принципи препарування каріозних порожнин. Особливості препарування каріозних порожнин різних класів залежно від вибору пломбувального матеріалу.	2
6	Введення в ендодонтію. Особливості морфології постійних зубів. Основні етапи ендодонтичного лікування.	2
7	Ортодонтія. Визначення. Етапи розвитку. Проблеми. Структура. Роль вітчизняних вчених у розвитку дисципліни.	2
8	Відбитки та відбиткові матеріали. Методика отримання відбитків в ортодонтії. Виготовлення гіпсових моделей щелеп.	2
	Разом	16

6. Теми семінарських занять

Робоча програма навчальної дисципліни «Введення в клінічну стоматологію» на 2-му курсі не передбачає проведення семінарських занять.

7. Теми практичних занять

№ п/п	Тема заняття	Години
1.	Біологічна та соціальна роль обличчя в житті людини, ідентифікація та	3

	оцінка людини. Зубо-щелепна система, етапи її розвитку, будова, функції	
2.	Основні стоматологічні захворювання щелепно-лицевої ділянки, зубів, їх вплив на стан організму пацієнта. Поняття про одонтогенні захворювання. Основні етапи стоматологічного обстеження, психо-емоційні типи пацієнтів.	3
3.	Організація стоматологічної допомоги (профілактична, терапевтична, хірургічна, ортопедична та ін.). Організація роботи стоматологічного кабінету, поліклініки, відділення щелепно-лицевої хірургії.	3
4.	Обладнання стоматологічного кабінету. Техніка безпеки. Основні стоматологічні інструменти, їх призначення. Зберігання медикаментів.	3
5.	Інфекційний контроль в стоматології. Дезінфекція і стерилізація стоматологічного обладнання та інструментарію. Методи контролю, документація. Захворювання, що можуть передаватися у стоматологічній клініці/офісі, поняття про внутрішньогоспітальну інфекцію. Захист медперсоналу та пацієнтів.	3
6.	Поняття про невідкладні стани. Основні прийоми надання невідкладної допомоги в умовах стоматологічної клініки, обладнання для реанімації.	3
7.	Анатомо-клініко-топографічна характеристика щелепно-лицевої ділянки та її особливості.	3
8.	Техніка виконання місцевого знеболення на верхній щелепі на симуляційних фантомах. Топографія цільових пунктів. Групи анестетиків для місцевої анестезії.	3
9.	Техніка виконання місцевого знеболення на нижній щелепі на симуляційних фантомах. Топографія цільових пунктів.	3
10.	Видалення зубів на фантомах. Інструментарій для видалення зубів Поняття про амбулаторні операції, операції у відділенні щелепно-лицевої хірургії.	3
11.	Функціональна анатомія та фізіологія зубо-щелепного апарату (щелеп, зубів, м'яких, жувальних м'язів та м'язів шиї, скронево-нижньощелепового суглобу).	3
12.	Біомеханіка зубо-щелепного апарату. Апарати, які відтворюють рухи нижньої щелепи. Артикуляція, оклюзія. Поняття про функціональну оклюзію зубів.	3
13.	Обстеження хворого в клініці ортопедичної стоматології. Методи діагностики в ортопедичній стоматології: ЕМГ, аксіографія, Т-скан. Класифікації дефектів твердих тканин зубів та зубних рядів. Діагноз та його складові. Вибір методів лікування. Заповнення історії хвороби.	3
14.	Обладнання та інструментарій, що використовується в ортопедичній стоматології (клінічне та лабораторне). Основні правила препарування під різні види ортопедичних конструкцій.	3
15.	Відбитки та відбиткові матеріали. Класифікації та вимоги до відбитків та відбиткових матеріалів. Етапи отримання відбитків різними масами. Ускладнення при отриманні відбитків. Методики та матеріали для виготовлення моделей, загіпсовування їх в артикулятор.	3
16.	Стоматологічні матеріали, що використовуються для фіксації ортопедичних конструкцій: цементи, композитні матеріали, сучасні	3

	адгезивні системи. Показання до застосування. Правила використання.	
17.	Види незнімних ортопедичних конструкцій. Основні технологічні процеси при виготовленні незнімних зубних протезів. Сплави металів, які використовуються для виготовлення зубних протезів, моделювальні матеріали, вогнетривкі формувальні маси, матеріали для облицювання (пластмаси, композити, керамічні маси).	3
18.	Види знімних ортопедичних конструкцій. Основні технологічні процеси при їх виготовленні: конструювання, полімеризація пластмас.	3
19.	Цифрові технології в стоматології: 3D КТ, внутрішньоротове сканування, сканування моделей, сканування відбитків. Програмне моделювання. Фрезерування.	3
20.	Особливості мануального моделювання постійних зубів.	3
21.	Ергономіка в роботі лікаря-стоматолога. Ізоляція робочого поля в терапевтичній стоматології.	3
22.	Сучасні пломбувальні матеріали для відновлення дефектів твердих тканин зубів. Властивості, показання до використання, техніка застосування.	3
23.	Карієс. Класифікація каріозних порожнини за Блеком. Техніка препарування та пломбування каріозних порожнин I класу.	3
24.	Техніка препарування та пломбування каріозних порожнин II класу. Техніка відновлення контактного пункту. Матриці та матрицетримачі. Міжзубні клинці.	3
25.	Техніка препарування та пломбування каріозних порожнин III класу. Техніка відновлення контактного пункту.	3
26.	Техніка препарування та пломбування каріозних порожнин IV класу.	3
27.	Техніка препарування та пломбування каріозних порожнин V класу. Фінішна обробка пломб.	3
28.	Ендодонтія. Особливості морфології постійних зубів. Техніка формування ендодонтичного доступу до системи кореневих каналів різних груп зубів.	3
29.	Ендодонтичні інструменти: класифікація, види, призначення. Препарування кореневих каналів. Іригація системи кореневих каналів.	3
30.	Пломбувальні матеріали для obturaції кореневих каналів, класифікація, вимоги, показання до застосування. Obturaція кореневих каналів.	3
31.	Предмет ортодонтії. Термінологія в ортодонтії. Взаємозв'язок ортодонтії з іншими стоматологічними дисциплінами. Етапи розвитку зубощелепного апарату у віковому аспекті: внутрішньоутробний, постнатальний. Ембріональний розвиток обличчя та щелеп. Анатомо фізіологічні особливості порожнини рота та скронево-нижньо-щелепного суглобу новонародженого.	3
32.	Ріст та формування щелепних кісток у віковому аспекті. Особливості розвитку жувальної мускулатури у дітей. Морфологічні та функціональні особливості тимчасового, змінного та постійного періодів прикусу.	3
33.	Поняття про норму в ортодонтії. Ортогнатичний прикус, його характеристика. Ключі оклюзії за Е. Енгле та Ендрюсом. Фізіологічні та патологічні прикуси, їх загальна морфологічна та функціональна характеристика.	3
34.	Ріст і розвиток обличчя. Концепції росту. Ділянки і типи розвитку черепно-лицевого комплексу.	3
35.	Теорії контролю росту. Ділянки контролю росту, ділянки та центри росту. Хрящ як обумовлюючий фактор челепно-лицевого росту. Функціональна теорія росту.	3

36.	Антропометричне обстеження обличчя та голови пацієнта. Фотометрія та її стандарти проведення. Естетика. Об'єктивна та суб'єктивна краса. Аналіз обличчя: трансверзальні, вертикальні пропорції обличчя та його профіля. Аналіз посмішки.	3
37.	Альгінатні відбиткові матеріали. Фізико-хімічні властивості. Показання до застосування в ортодонції. Особливості отримання відбитків у дітей. Ускладнення при отриманні відбитків.	3
38.	Термопластичні відбиткові матеріали. Фізико-хімічні властивості. Показання до застосування в ортодонції. Особливості отримання відбитків у дітей. Ускладнення при отриманні відбитків.	3
39.	Силіконові відбиткові матеріали. Фізико-хімічні властивості. Показання до застосування в ортодонції. Особливості отримання відбитків у дітей. Ускладнення при отриманні відбитків. Основні етапи обстеження дітей із зубо-щелепними аномаліями і деформаціями.	3
40.	Отримання гіпсових моделей щелеп. Фіксація моделей в оклюдатор. Гіпс. Класифікації. Склад (формула гіпсу), фізико-хімічні властивості. Стадії кристалізації гіпсу. Каталізатори та інгібітори реакції кристалізації. Коефіцієнти розширення гіпсу. Види гіпсових моделей. Методи гіпсування моделей в оклюдатор..	3
	РАЗОМ	120

8. Теми лабораторних занять

Робоча програма з навчальної дисципліни «Введення в клінічну стоматологію» на 2-му курсі не передбачає проведення лабораторних занять.

9. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Підготовка до практичних занять - теоретична підготовка, робота над тестовими завданнями, альбомами та презентаціями, опрацювання практичних навичок, вмінь (теми 1- 40)	80
2	Вивчення тем, які не входять до плану аудиторних занять:	
	Серцево-легенева реанімація в щелепно-лицевій хірургії.	2
	Топографія сонної артерії, верхньощелепного і нижньощелепного нервів.	3
	Діагностичне воскове моделювання при плануванні ортопедичного лікування з використанням незнімних конструкцій	2
	Методи компенсації усадки при литві сплавів	3
	Мікроскоп в стоматології. Ергономіка роботи з мікроскопом.	2
	Рентгенографічний метод дослідження в ендодонції.	3
	Профілактика як початковий етап запобігання виникнення зубощелепних аномалій та деформацій.	2
	Участь суміжних спеціалістів в комплексному лікуванні ортодонтичних хворих	3
3	Підготовка до іспиту	4

10. Індивідуальні завдання

Видами індивідуальної науково-дослідницької роботи студентів (ІДРС) є підготовка доповідей та презентацій відповідно до тематичного плану модулю, а також участь у роботі наукового студентського гуртка.

1. Техніки естетичної реставрації постійних зубів із застосуванням композиційних матеріалів. Оптичні властивості постійних зубів.
2. Обтурація системи кореневих каналів зубів із застосуванням термопластифікованої гутаперчі.
3. Розпломбування кореневих каналів. Закриття перфорації.
4. Проведення фотометрії обличчя.
5. Виготовлення діагностичних моделей щелеп, оформлення цоколів моделей.
6. Клінічна генетика в стоматологічній практиці . Генетика аномалій оклюзії.
7. Методи вивчення осифікації скелета. Еволюція рентгенограми кисті руки .

11. Методи навчання

Видами навчальної діяльності студентів згідно з навчальним планом є: а) лекції; б) практичні заняття; в) самостійна робота студентів (СРС).

Теми лекційного курсу розкривають проблемні питання відповідних розділів стоматології.

Практичні заняття за методикою їх організації є фантомними та передбачають:

- 1) обговорення теми заняття з використанням наочних посібників та муляжів, стоматологічного обладнання та інструментарію;
- 2) відпрацювання студентами стоматологічних маніпуляцій під час заняття на стимуляційних фантомах
- 3) проведення аналізу діагностичних моделей пацієнтів з різними видами патології зубо-щелепного апарату, вибору методів відновлення дефектів зубів та зубних рядів;
- 4) вирішення ситуаційних задач, що мають клінічне спрямування, а також вирішення тестових ситуаційних задач (формату А).

Організація навчального процесу здійснюється за Європейською кредитно-трансферною системою.

Програма навчальної дисципліни «Введення в клінічну стоматологію» для студентів 2-го курсу стоматологічного факультету структурована на 2 модулі і має 8 змістових модулів.

Поточна навчальна діяльність студентів контролюється на практичних заняттях у відповідності з конкретними цілями. Рекомендується застосовувати такі засоби діагностики рівня підготовки студентів: тести, розв'язування ситуаційних задач, усне опитування, контроль виконання стоматологічних маніпуляцій на симуляційному фантомі, ін.

По закінченню вивчення дисципліни складає **іспит**. Оцінка успішності студента з дисципліни є рейтинговою і виставляється за багатобальною шкалою як сума балів, отриманих протягом поточного контролю та іспиту і має визначення за системою ECTS та традиційною шкалою, прийнятою в Україні.

Терміни складання і перескладання іспиту визначаються Наказом по Університету, іспит проводиться в часових рамках сесії.

12. Методи контролю

Форми і критерії контролю успішності студентів і система оцінювання визначаються відповідно до вимог Інструкції про систему оцінювання навчальної діяльності студентів по кредитно - модульній системі організації навчального процесу, затвердженої МОЗ України (листи МОЗ України від 16.06.2005р. № 08.01-22/1258, від 21.01.2008 № 08.01-22/65).

Оцінка за дисципліну визначається як сума балів поточної навчальної діяльності та оцінки, отриманої на іспиті у балах ECTS, які виставляються при оцінюванні практичних навичок і теоретичних знань відповідно до вимог, визначених програмою дисципліни.

Максимальна кількість балів ECTS, що присвоюється студентам по завершенні вивчення дисципліни – 200, в тому числі за поточну навчальну діяльність – 80 балів (40%), за результатами складання іспиту – 120 балів (60%).

Оцінювання поточної навчальної діяльності

Поточний контроль здійснюється на кожному практичному занятті відповідно до конкретних цілей кожної теми. При оцінюванні навчальної діяльності студентів використовують стандартизовані методи контролю: тестування, структурований за алгоритмом контроль практичних навичок в умовах, що наближені до реальних.

При засвоєнні кожної теми модуля за поточну навчальну діяльність студенту виставляється оцінки за чотирибальною традиційною шкалою, які потім конвертуються у бали ECTS в залежності від кількості тем у модулі.

Максимальна кількість, яку може набрати студент на практичних заняттях з дисципліни, дорівнює 80 балів. Вона вираховується шляхом множення кількості балів, що відповідають оцінці „відмінно (5)”, на кількість тем з додаванням балів за індивідуальну самостійну роботу.

Мінімальна кількість балів, яку може набрати студент при вивченні тем практичних занять модуля, вираховується шляхом множення кількості балів, що відповідають оцінці „задовільно (3)”, на кількість тем і становить 40.

Оцінювання індивідуальної (ІДРС) та самостійної роботи студентів (СРС)

Кількість балів за різні види індивідуальної роботи студентів (ІДРС) залежить від її обсягу і значимості; ці бали додаються до суми балів, набраних студентом за поточну навчальну діяльність, але загальна максимальна сума балів, нарахованих протягом вивчення модулю за поточну та індивідуальну навчальну діяльність не має перевищувати 120 балів.

Оцінювання здійснюється під час поточного контролю на аудиторному занятті.

Виконання самостійної роботи студентів (СРС), яка передбачена в тематичних планах у вигляді тем для самостійного вивчення, контролюється при допуску до іспиту.

13. Розподіл балів, які отримують студенти

Нарахування балів за поточну навчальну діяльність

Номер модуля, кількість навчальних годин/ кредитів ECTS	Кількість змістових модулів	Кількість практичних занять (тем)	Конвертація у бали традиційних оцінок				Бали за виконання індивідуального завдання як виду СРС-	Максимальна/ мінімальна кількість балів
			Традиційні оцінки					
			«5»	«4»	«3»	«2»		
Модулі 1 і 2, 240 навчальних годин, 8 кредити	8	40	2	1,5	1	0	40 x 2 = 80 / 40 x 1 = 40	

14. Методичне забезпечення

Методичні розробки до практичних занять для викладачів та студентів, складені співробітниками кафедр терапевтичної, ортопедичної стоматології, хірургічної стоматології та щелепно-лицевої хірургії, ортодонції та пропедевтики ортопедичної стоматології НМУ імені О.О.Богомольця відповідно до робочої програми дисципліни.

Перелік контрольних запитань для проведення іспиту з дисципліни.

Модуль 1, змістові модулі 1, 2

1. Організація стоматологічної допомоги населенню України в амбулаторних і стаціонарних умовах.
2. Асептика та антисептика під час стоматологічного прийому, операцій на щелепно-лицевій ділянці (ЩЛД) в умовах поліклініки та стаціонару. Асептичні та антисептичні аспекти профілактики СНІДу і вірусного гепатиту в поліклінічній та стаціонарній практиці лікаря-стоматолога.
3. Способи підготовки рук хірурга-стоматолога до операції в амбулаторних умовах і стаціонарі.
4. Імунобіологічні особливості тканин ЩЛД. Роль місцевого імунітету в перебігу одонтогенної інфекції.
5. Обстеження стоматологічного хворого. документація.
6. Стоматологічний інструментарій.
7. Інфільтраційна анестезія: методика виконання, профілактика ускладнень.
8. Торусальна анестезія: ділянка знеболення, методика виконання, профілактика ускладнень.
9. Внутрішньоротова мандибулярна анестезія: ділянка знеболення, методика виконання, профілактика ускладнень.

10. Екстраоральний метод мандибулярної анестезії: ділянка знеболення, методика виконання, профілактика ускладнень.
11. Внутрішньоротова ментальна анестезія: ділянка знеболення, методика виконання, профілактика ускладнень.
12. Екстраоральний метод ментальної анестезії: ділянка знеболення, методика виконання, профілактика ускладнень.
13. Аподактильний спосіб інтраоральної мандибулярної анестезії: ділянка знеболення, методика виконання, профілактика ускладнень.
14. Пальцевий метод інтраоральної мандибулярної анестезії: ділянка знеболення, методика виконання, профілактика ускладнень.
15. Знеболення щічного нерва: ділянка знеболення, методика виконання, профілактика ускладнень.
16. Інфраорбітальна анестезія: ділянка знеболення, методика виконання, профілактика ускладнень.
17. Екстраоральний метод інфраорбітальної анестезії: ділянка знеболення, методика виконання, профілактика ускладнень.
18. Туберальна анестезія: ділянка знеболення, методика виконання, профілактика ускладнень.
19. Екстраоральний метод туберальної анестезії: ділянка знеболення, методика виконання, профілактика ускладнень.
20. Внутрішньоротова анестезія у різцевого отвору (різцева анестезія): ділянка знеболення, методика виконання, профілактика ускладнень.
21. Екстраоральний метод різцевої анестезії: ділянка знеболення, методика виконання, профілактика ускладнень.
22. Плексуальна анестезія: ділянка знеболення, методика виконання, профілактика ускладнень.
23. Знеболення для видалення зубів різних груп нижньої щелепи.
24. Знеболення для видалення зубів різних груп верхньої щелепи.
25. Загальні ускладнення під час і після знеболення. Профілактика, допомога.
26. Видалення зуба: етапи видалення, інструментарій для видалення різців н/щ.
27. Видалення зуба: етапи видалення, інструментарій для видалення премолярів н/щ.
28. Видалення зуба: етапи видалення, інструментарій для видалення молярів н/щ.
29. Видалення зуба: етапи видалення, інструментарій для видалення різців в/щ.
30. Видалення зуба: етапи видалення, інструментарій для видалення премолярів в/щ.
31. Видалення зуба: етапи видалення, інструментарій для видалення молярів в/щ.
32. Інструментарій для видалення коренів в/щ і н/щ.
33. Ускладнення під час і після видалення зуба. Профілактика, лікування.
34. Зомління: клінічний перебіг, допомога стоматологічному хворому в умовах амбулаторії.
35. Колапс: клінічний перебіг, допомога стоматологічному хворому в умовах амбулаторії.
36. Анафілактичний шок: клінічний перебіг, допомога стоматологічному хворому в умовах амбулаторії.
37. Серцево-легенева реанімація.
38. Робота автоматичного зовнішнього дефібрилятора.
39. Протокол надання невідкладної допомоги при раптовій серцевій смерті (РСС).
40. Анафілактичний шок. Реанімаційні заходи.

Модуль 1, змістові модулі 3, 4

1. Обстеження зубів та зубних рядів (основні та додаткові методи). Класифікації дефектів зубних рядів за Кенеді та Бетельманом, груп дефектів зубних рядів за Бетельманом.
2. Методики запису рухів нижньої щелепи.
3. Електроміографія.

4. Оцінка оклюзійних співвідношень зубних рядів. Оклюзіографія. Електронний аналіз оклюзії Т-Скан.
5. Статичні та динамічні методи оцінки жувальної ефективності.
6. Функціональна анатомія жувальних м'язів.
7. Функціональна анатомія скронево-нижньощелепного суглобу.
8. Фактори, що забезпечують стабільність положення зубів. Шляхи та механізми перерозподілу жувального тиску, контрфорси черепа.
9. Анатомія оклюзійної поверхні зубних рядів та окремих зубів, сагітальні та трансверзальні оклюзійні криві. Анатомічна та функціональна оклюзійна поверхня.
10. Біомеханіка рухів нижньої щелепи. Оклюзія та артикуляція, види оклюзії, фактори оклюзії.
11. Класифікації дефектів коронкової частини зуба, індекс Мілікевича. Види ортопедичних конструкцій для заміщення дефектів коронкової частини зубів, показання.
12. Відбитки, їх класифікація. Відбиткові ложки, їх характеристика. Класифікація відбиткових матеріалів, вимоги до них.
13. Етапи отримання анатомічних відбитків. Межі анатомічного відбитка на верхній і нижній щелепі.
14. Відбиткові матеріали, що кристалізуються. Фізико-хімічні властивості гіпсу.
15. Альгінатні відбиткові матеріали. Фізико-хімічні властивості. Етапи отримання відбитків альгінатними масами.
16. Силіконові та поліефірні відбиткові матеріали.
17. Можливі ускладнення при отриманні відбитків і їх попередження.
18. Особливості отримання моделей за відбитками з різних відбиткових матеріалів.
19. Апарати, що відтворюють рухи нижньої щелепи - класифікації, сфери застосування.
20. Будова артикуляторів. Середньоанатомічні, напіврегульовані, регульовані артикулятори. Конструктивні особливості, показання до використання.
21. Моделювальні матеріали. Класифікація. Вимоги до моделювальних матеріалів.
22. Штучні коронки – показання, класифікації, порівняльна характеристика. Матеріали та технології виготовлення штучних коронок.
23. Інструментарій для препарування зубів під незнімні ортопедичні конструкції.
24. Правила препарування зубів під незнімні ортопедичні конструкції, заходи безпеки, методи контролю глибини препарування твердих тканин.
25. Ускладнення під час та після препарування зубів – причини, наслідки, шляхи запобігання.
26. Штамповані коронки - матеріали, методи виготовлення.
27. Суцільнолиті металеві та комбіновані коронки – матеріали, методи виготовлення.
28. Акрилові пластмаси – склад, властивості, фази та режими полімеризації пластмас.
29. Керамічні маси - склад, властивості.
30. Сплави металів для виготовлення незнімних ортопедичних конструкцій – класифікації, властивості, технології застосування.
31. Технологія литва каркасів незнімних ортопедичних конструкцій. Усадка сплавів та способи її компенсації.
32. Вогнетривкі маси – види, склад, властивості.
33. Матеріали для тимчасової фіксації ортопедичних конструкцій.
34. Цинк – фосфатні цементы - склад, фізико-хімічні властивості, показання і методика застосування.
35. Склоіономерні цементы - склад, фізико-хімічні властивості, показання і методика застосування.
36. Композитні цементы - склад, фізико-хімічні властивості, показання і методика застосування.
37. Матеріали та технології виготовлення знімних протезів.
38. Конструктивні особливості часткових знімних протезів.

39. Види пресування пластмас, полімеризація пластмас. Фази, методики.
 40. Похибки при полімеризації пластмас. Причини.

Модуль 2, змістові модулі 1, 2

1. Ергономіка. Завдання ергономіки в стоматології.
2. Позначення зубів верхньої та нижньої щелеп згідно зубним формулам: за А. Zsigmondy, FDI (BOO3) та ADA (за G.Gunningham).
3. Хімічний склад та клініко-гістологічні особливості будови твердих тканин зуба (емаль, дентин, цемент).
4. Ізоляція робочого поля в терапевтичній стоматології. Методики, засоби.
5. Класифікація каріозних порожнин. Загальні принципи та етапи препарування каріозних порожнин.
6. Препарування каріозних порожнин I класу за Блеком залежно від обраного матеріалу для відновлення.
7. Препарування каріозних порожнин II класу за Блеком залежно від обраного матеріалу для відновлення.
8. Препарування каріозних порожнин III класу за Блеком залежно від обраного матеріалу для відновлення.
9. Препарування каріозних порожнин IV класу за Блеком залежно від обраного матеріалу для відновлення.
10. Препарування каріозних порожнин V класу за Блеком залежно від обраного матеріалу для відновлення.
11. Класифікація пломбувальних матеріалів для прямого відновлення дефектів твердих тканин постійних зубів. Вимоги до них.
12. Матеріали для покриття пульпи та відновлення перфорації кореня. Основні вимоги до них. Техніка використання.
13. Амальгами: класифікація, фізико-механічні властивості та показання до їх застосування. Особливості пломбування каріозних порожнин амальгамою. Позитивні та негативні властивості амальгам.
14. Класифікація композиційних матеріалів для прямого відновлення дефектів твердих тканин зубів. Основні компоненти композиційних пломбувальних матеріалів. Фізико-механічні властивості композитів. Показання до застосування композиційних матеріалів.
15. Протравлювання: види, методика проведення. Класифікація адгезивних систем. Правила роботи з адгезивними системами.
16. Класифікація композиційних матеріалів світлової полімеризації для прямого відновлення дефектів твердих тканин зубів. Фізико-механічні властивості композиційних матеріалів світлової полімеризації. Переваги та недоліки їх.
17. Етапи й особливості роботи з композиційними матеріалами світлової полімеризації для прямого відновлення дефектів твердих тканин зубів.
18. Класифікація склоіономерних цементів: фізико-механічні властивості, показання до застосування, правила роботи з ними.
19. Методика пломбування каріозних порожнин різних класів за Блеком склоіономерними цементами.
20. Методика пломбування каріозних порожнин амальгамою.
21. Методика пломбування каріозних порожнин композиційними матеріалами для прямого відновлення дефектів твердих тканин зубів.
22. Відновлення контактного пункту. Інструментарій для відновлення контактного пункту: призначення, методика використання.
23. Особливості топографії порожнини зуба різців та ікл.
24. Особливості топографії порожнини зуба малих кутніх зубів.
25. Особливості топографії порожнини зуба великих кутніх зубів.

26. Класифікація ендодонтичного інструментарію. Інструменти для розкриття порожнини зуба, пошуку та розширення гирл кореневих каналів. Методика їх використання. Особливості розкриття порожнин різних груп зубів.
27. Методи визначення робочої довжини кореневого каналу.
28. Інструменти для видалення м'яких тканин з кореневого каналу: представники, етапи роботи.
29. Інструменти для препарування кореневого каналу: представники, етапи роботи.
30. Інструменти для obturaції кореневого каналу: представники, етапи роботи.
31. Апікально-коронкова методика препарування кореневого каналу. Мета, етапи, переваги та недоліки.
32. Коронково-апикальна методика препарування кореневого каналу. Мета, етапи, переваги та недоліки. Техніка збалансованих сил. Техніки машинного препарування кореневого каналу.
33. Іригаційні розчини для кореневого каналу. Вимоги до них. Механізм дії. Методики іригації.
34. Класифікація матеріалів для obturaції кореневого каналу. Вимоги до матеріалів для obturaції кореневого каналу.
35. Пластичні твердіючі матеріали для obturaції кореневого каналу. Види, переваги, недоліки, представники. Філери. Види, переваги, недоліки, представники.
36. Дезобтурація кореневого каналу. Методики, засоби.
37. Вимоги до кореневої пломби.
38. Тимчасова obturaція кореневого каналу.
39. Метод латеральної конденсації гутаперчі.
40. Метод вертикальної конденсації гутаперчі.

Модуль 2, змістові модулі 3, 4

1. Ортодонтія- визначення, мета і задачі. Вітчизняні та закордонні вчені, які внесли вклад у розвиток ортодонтії.
2. Розвиток зубо-щелепного апарату во внутрішньо-утробному періоді. Особливості формування твердого піднебіння.
3. Періоди внутрішньо-утробної закладки тимчасових та постійних зубів.
4. Особливості порожнини рота новонародженого і їх значення в процесі формування зубо-щелепного апарату.
5. Періоди тимчасового прикусу та їх морфо-функціональна характеристика
6. Симптом Цілінського і його прогностичне значення.
7. Заключні площини за L.G. Boume та A.M. Schwars.
8. Морфо-функціональна характеристика змінного періоду прикусу.
9. Морфо-функціональна характеристика постійного прикусу.
10. Фізіологічні види прикусів та їх ознаки.
11. Ортогнатичний прикус та його характеристика.
12. Патологічні види прикусів. Характеристика та ознаки.
13. Ключі оклюзії за Е.Енглеєм та Ендрюсом.
14. Особливості розвитку жувальної мускулатури у дітей.
15. Особливості будови скронево-нижньощелепних суглобів у дітей, поступове вдосконалення рухів нижньої щелепи.
16. Фактори, що забезпечують ріст та розвиток щелеп.
17. Періоди становлення висоти прикусу.
18. Профілактичні групи. Вибір методів та засобів профілактики зубощелепних аномалій.
19. Вплив порушеного дихання на формування зубощелепних аномалій
20. Вплив шкідливих звичок на розвиток зубощелепних аномалій.
21. Особливості типів ковтання, їх характеристика.
22. Поняття про «норму» в ортодонтії.

23. Антропометричне обстеження обличчя і голови.
24. Вертикальні пропорції обличчя , їх характеристика .
25. Трансверзальні пропорції обличчя , їх характеристика .
26. Типи профілю обличчя.
27. Типи посмішки.
28. Стандарти медичного фотографування обличчя.
29. Ріст. Концепції росту.
30. Теорії контролю росту
31. Ділянки та центри росту.
32. Відбитки. Визначення й класифікації. Вимоги та межі анатомічних відбитків. Особливості методики отримання відбитків у дітей .
- 33 Класифікації відбиткових матеріалів, що застосовуються в ортодонтії. Вимоги до відбиткових матеріалів. Показання до застосування.
- 34 Термопластичні відбиткові матеріали. Представники. Фізико-хімічні властивості. Етапи отримання відбитків термопластичними матеріалами. Показання до застосування в ортодонтії.
35. Альгінатних мас. Представники. Фізико-хімічні властивості. Показання до застосування в ортодонтії. Методики отримання альгінатних відбитків. Тіксотропність. Умови зберігання альгінатних відбитків в різних середовищах.
- 36.Силіконові відбиткові матеріали. Класифікації. Представники. Фізико-хімічні властивості. Показання до застосування в ортодонтії.. Техніки отримання відбитків силіконовими матеріалами. Одношарові та двошарові відбитки.
37. Можливі ускладнення при отриманні відбитків у дітей їх попередження. Методи дезінфекції відбитків.
38. Фізико-хімічні властивості гіпсу. Каталізатори та інгібітори реакції кристалізації. Коефіцієнти розширення.
- 39 Стадії кристалізації гіпсу.
40. Технології виготовлення гіпсових моделей щелеп. Методи гіпсовки моделей в оклюдатор.

Перелік практичних навичок, що підлягають перевірці під час проведення іспиту з дисципліни.

Модуль 1, змістові модулі 1, 2

1. Знати протокол надання невідкладної допомоги при РСС, вміти надати невідкладну допомогу при РСС.
2. Вміти надати невідкладну допомогу при зомлінні.
3. Вміти надати невідкладну допомогу при колапсі.
4. Вміти надати невідкладну допомогу при анафілактичному шоці.
5. Вміти виконати інфільтраційне знеболення м'яких тканин ЩЛД.
6. Вміти виконати внутрішньоротову мандибулярну анестезію.
7. Вміти виконати внутрішньоротову торусальну анестезію.
8. Вміти виконати внутрішньоротову ментальну анестезію.
9. Вміти виконати внутрішньоротову інфраорбітальну анестезію.
10. Вміти виконати внутрішньоротову різцеву анестезію.
11. Вміти виконати внутрішньоротову туберальну анестезію.
12. Вміти виконати внутрішньоротову палатинальну анестезію.
13. Вміти вибрати інструментарій для видалення зубів в/щ, н/щ.
14. Вміти виконати видалення зубів зі збереженою коронкою.
15. Вміти виконати видалення коренів зубів.

Модуль 1, змістові модулі 3, 4

1. Скласти план обстеження пацієнта.
2. Визначити на моделі клас дефекту зубного ряду за Кенеді.
3. Визначити на моделі групу дефектів зубних рядів за Бетельманом.
4. Вибрати стоматологічний інструментарій відповідно до поставленого завдання (препарування, обробка протезу).
5. Підібрати стандартну відбиткову ложку та відбитковий матеріал.
6. Приготувати відбиткову масу, що кристалізується;
7. Приготувати альгінатну відбиткову масу;
8. Отримати відбиток з фантомної моделі.
9. Оцінити якість отриманого відбитка.
10. Співставити моделі верхньої та нижньої щелепи в положенні центральної оклюзії.
11. Змодельовати воском коронкову частину різця.
12. Змодельовати воском коронкову частину ікла.
13. Змодельовати воском коронкову частину премоляра.
14. Змодельовати воском коронкову частину моляра.
15. Приготувати цемент для фіксації незнімної ортопедичної конструкції.

Модуль 2, змістові модулі 1, 2

1. Володіти технікою препарування каріозних порожнин I класу за Блеком у постійних зубах залежно від обраного матеріалу для відновлення.
2. Володіти технікою препарування каріозних порожнин II класу за Блеком у постійних зубах залежно від обраного матеріалу для відновлення.
3. Володіти технікою препарування каріозних порожнин III класу за Блеком у постійних зубах залежно від обраного матеріалу для відновлення.
4. Володіти технікою препарування каріозних порожнин IV класу за Блеком у постійних зубах залежно від обраного матеріалу для відновлення.
5. Володіти технікою препарування каріозних порожнин V класу за Блеком у постійних зубах залежно від обраного матеріалу для відновлення.
6. Володіти технікою використання матеріалів для покриття пульпи та закриття перфорації кореня.
7. Володіти технікою пломбування каріозної порожнини I класу за Блеком різними пломбувальними матеріалами.
8. Володіти технікою пломбування каріозної порожнини II класу за Блеком різними пломбувальними матеріалами.
9. Володіти технікою пломбування каріозної порожнини III класу за Блеком різними пломбувальними матеріалами.
10. Володіти технікою пломбування каріозної порожнини IV класу за Блеком різними пломбувальними матеріалами.
11. Володіти технікою пломбування каріозної порожнини V класу за Блеком різними пломбувальними матеріалами.
12. Володіти технікою розкриття порожнини в постійних зубах.
13. Володіти технікою препарування кореневого каналу в постійних зубах.
14. Володіти технікою іригації системи кореневих каналів постійних зубів.
15. Володіти технікою obturaції системи кореневих каналів постійних зубів (холодної латеральної конденсації гутаперчі).

Модуль 2, змістові модулі 3, 4

1. Визначати види фізіологічних та патологічних прикусів;
2. Визначати симптом Цилінського;
3. Провести стандартизоване фотографування обличчя;

4. Визначати форму голови на фотознімках;
5. Визначати форму обличчя на фотознімках
6. Провести та визначити трансверзальні пропорції обличчя;
7. Провести та визначити вертикальні пропорції обличчя;
8. Встановити профіль обличчя;
9. Провести аналіз посмішки;
10. Підібрати відбиткову ложку на верхню та нижню щелепу;
11. Отримувати анатомічний відбиток альгінатними відбитковими матеріалами з верхньої та нижньої щелепи .
12. Отримувати анатомічний відбиток та силіконовими відбитковими матеріалами з верхньої та нижньої щелепи .
13. Провести оцінку отриманому відбиток;
13. Виготовити діагностичні гіпсові моделі верхньої та нижньої щелеп і оформити їх цоколя;
14. Загіпсовувати моделі в оклюдатор в положенні центральної оклюзії

15. Рекомендована література

Базова

Хірургічна стоматологія

1. Маланчук В.О. та ін. Хірургічна стоматологія та щелепно-лицева хірургія: підручник у двох томах. – К., ЛОГОС, 2011. – 672 с.
2. Тестові завдання з хірургічної стоматології Крок 2 / В.О. Маланчук, О.С. Воловар, О.Л. Ціленко та ін. – Біла церква: ПАТ «Білоцерківська книжкова фабрика», 2015. – 248 с.
3. Основи стоматології: підручник / В.О. Маланчук, А.В. Борисенко, Л.В. Харьков та ін., за ред. В.О. Маланчука. – К.: Медицина, 2009. – 592 с.
4. Афанасьев В.В. Хирургическая стоматология. – Издательство: ГЭОТАР-Медиа, 2010. – 880 с.
5. Бернадський Ю.Й. Основи щелепно-лищевої хірургії і хірургічної стоматології. К. Спалах, 2003.- 512 с.
6. Бернадский Ю.И. Основы челюстно-лицевой хирургии и хирургической стоматологии: Учеб. пособие, 3-е изд., перераб. и доп. – Витебск: Белмедкнига, 1998.- 416 с.
7. Вагнер В.Д. Пособие по стоматологии. - М., Н.Новгород: Мед. книга; НГМУ, 2000. - 264 с.
8. Горішний Б.М., Рибалов О.В. Щелепно-лицьова хірургія екстремальних ситуацій. - Полтава, 2000. - 221 с.
9. Руководство по хирургической стоматологии и челюстно-лицевой хирургии: В 2-х томах. Т. 2 / Под ред. В.М. Безрукова, Т.Г. Робустовой. - Изд. 2-е, перераб. и доп. - М.: Медицина, 2000. - 488 с.
10. Хирургическая стоматология: Учебник / Под ред.Т.Г. Робустовой. - М.: Медицина, 1999. - 576 с.
11. Хирургическая стоматология в схемах и таблицах: Учеб. пособие для студентов и врачей-интернов / Г.П.Ружин, А.А. Дмитриева - Харьков: ХГМУ, 2001. - 108 с.
12. Козлов В.А. Неотложная стационарная стоматологическая помощь. – Л.: Медицина, 1988. - 487с.
13. Панчишин М., Готь И., Масний З. Неотложные состояния в стоматологической практике. - Львов: Гал Дент, 2000. - 42 с.
14. Сабо Е. Амбулаторная хирургия зубов и полости рта. - Будапешт, 1977. - 300с.

Ортопедична стоматологія

1. Зубопротезна техніка. Рожко М.М., Неспрядько В.П. – Книга плюс, 2016. – 604с.
2. Стоматологія у 2 книгах. Підручник / М.М. Рожко, І.І. Кириленко, О.Г.Денисенко. – Медицина, 2018. – 992 с.
3. Пропедевтика ортопедичної стоматології / П.С.Фліс. – Медицина, 2014. – 328 с.

4. Stomatology in 2 books / М.М.Розько. – Medicine, 2018. – 850 p.
5. Dental-prosthetic technique. Rozhko М.М., Nespryadko V.P. – 2016, - Книга плюс, 559с.
6. Ортопедическая стоматология / Н.Г. Аболмасов и др. - М.: МЕДпресс-информ, 2013. - 512 с.
7. Анатомия, физиология и биомеханика зубочелюстной системы. Учебник. - М.: ГЭОТАР-Медиа, 2015. - 336 с.
8. А. И. Зуботехническое материаловедение. Учебник / А.И. Дойников, В.Д. Сеницын. - М.: Медицина, 2011. - 208 с

Терапевтична стоматологія

1. Борисенко А.В. Практикум з терапевтичної стоматології (фантомний курс). / А.В. Борисенко, Л.Ф. Сидельнікова, М.Ю. Антоненко, Ю.Г. Коленко, О.О. Шекера. – Київ, 2011. - 512 с.
2. Филд Жд.. Наглядная пропедевтическая стоматология / Пер. с англ.; Под ред. С.Д. Арутюнова. - М.: ГЭОТАР-Медиа, 2018. - 88 с.

Ортодонтія

1. Фліс П.С., Леоненко Г.П., Філоненко В.В., Дорошенко Н.М. Під ред. Фліса П.С. «Orthodontics. Dentognathic Anomalies and Deformations». - «Медицина», Київ 2015 р. - 176 с.
2. Фліс П.С., Власенко А.З., Чупіна А.О. «Технологія виготовлення ортодонтичних та ортопедичних конструкцій у дитячому віці». - Київ: «Медицина», 2013 р. - 256 с.
3. Laura Mitchell, «**An introduction to orthodontics**», 2013 – 336 p.
4. Лаура Митчелл, «Основы ортодонтии», 2017 г. – 376 с.

Допоміжна

Хірургічна стоматологія

1. Шугайлов И.А. и др. Препараты и инструменты для местной анестезии в стоматологии. М.: ВУНМЦ, 1997.
2. Операція вилучення зубів та їх коренів: Прикличний посібник / Сост.: О.Е.Малевиц, Л.В. Харьков, С.В.Кравченко та ін. Дніпропетровськ, 1999. – 109 с.
3. Воспалительные заболевания челюстно-лицевой области и шеи / Под ред. проф. А. Г. Шаргородского. - М.: Медицина, 1985. - 352с.
4. Груздев Н.А. Острая одонтогенная инфекция. - М.: Медицина, 1978. – 182 с.

Ортопедична стоматологія

1. Лебедеико, И. Ю. Функциональные и аппаратурные методы исследования в ортопедической стоматологии / И.Ю. Лебедеико, Т.И. Ибрагимов, А.Н. Ряховский. - М.: Медицинское информационное агентство, 2012. - 128 с.
2. Трезубов, В. Н. Ортопедическая стоматология. Пропедевтика и основы частого курса: моногр. / В.Н. Трезубов, А.С. Щербаков, Л.М. Мишнев. - М.: МЕДпресс, 2013. - 416 с.
3. Организация и оснащение стоматологической поликлиники, кабинета. Санитарно-гигиенические требования. Эргономические основы работы врача-стоматолога. Учебное пособие. - М.: ГЭОТАР-Медиа, 2014. - 96 с.
4. Стоматология. Организация стоматологической помощи и анатомия зубов. Учебное пособие. - М.: Феникс, 2015. - 156 с.
5. Эстетическая стоматология / Елена Пустовойт, Нателла Крихели, Марина Бычкова. – Практическая медицина, 2016. – 320 с.
6. Основи клінічної морфології зубів / Р.П. Самусев, С.В. Дмитрієнко, О.І.Краюшкін. – Навчальна книга – Богдан, 2008. – 352 с.
7. Словарь профессиональных стоматологических терминов. Учебное пособие / Э.С. Каливрадзиян, Е.А. Брагин, И.П. Рижова. – ГЭОТАР-Медиа, 2016. – 224 с.

Терапевтична стоматологія

1. Арутюнов С.Д. Формирование стоматологических умений и навыков на учебном тренажере-симуляторе. Учебно-методическое пособие к практическому курсу. Для студентов I курса стоматологических факультетов медицинских вузов / Под ред. С.Д. Арутюнова, О.О. Янушевича. - М.: Практическая медицина, 2017. - 88 с.
2. Аболмасова Н.Н. Пропедевтика стоматологических заболеваний / Под ред. Н.Н. Аболмасова, А.И. Николаева. - М.: МЕДпресс-информ, 2015. - 784 с.
3. Базикян Э. А. Оперативная стоматология: препарирование кариозных полостей. Учебное пособие / Под ред. Э.А. Базикяна. - М.: ГЭОТАР-Медиа, 2017. - 112 с.
4. Базикян Э. А. Организация и оснащение стоматологической поликлиники, кабинета. Санитарно-гигиенические требования. Эргономические основы работы врача-стоматолога. Учебное пособие / Под ред. Э.А. Базикяна. - М.: ГЭОТАР-Медиа, 2016. - 96 с.
5. Базикян Э. А. Особенности дезинфекции и стерилизации в стоматологии. Учебное пособие / Э.А. Базикян, Л.В. Волчкова, Г.И. Лукина, С.С. Мамедов, Н.Е. Духовская, О.А. Базикян, В.М. Карпова. - М.: ГЭОТАР-Медиа, 2016. - 112 с.
6. Базикян Э. А. Пропедевтическая стоматология. Учебник / Под ред. Э.А. Базикяна, О.О. Янушевича. - М.: ГЭОТАР-Медиа, 2016. - 640 с.
7. Базикян Э. А. Стоматологическое материаловедение. Наглядное учебное пособие / Под ред. Э.А. Базикяна. - М.: ГЭОТАР-Медиа, 2017. - 136 с.
8. Базикян Э. А. Эндодонтия. Учебное пособие / Под общ. ред. Э. А. Базикяна. - М.: ГЭОТАР-Медиа, 2016. - 160 с.
9. Борисенко А.В. Композиционные пломбировочные и облицовочные материалы в стоматологии. / А.В. Борисенко, В.П. Неспрядько. – К.: ВСИ «Медицина», 2015. - 320 с.
10. Гайворонский И.В. Анатомия зубов человека. Учебное пособие / И.В. Гайворонский, Т.Б. Петрова. - С.-П.: Элби-СПб, 2016. - 56 с.
11. Катаока Ш. Морфология природы. Атлас вариантов формы зубов / Шигео Катаока, Йошими Нишимура, Авишай Садан Переводчики А. Суркин, А. Островский. - М.: Азбука, 2009.- 98 с.
12. Климов А.Г. Стоматологические наконечники (рекомендации по работе с ротационными приспособлениями в стоматологической практике для студентов стоматологических факультетов). Методическое пособие / А.Г. Климов, И.Н. Антонова, А.Б. Чертков. - С.-П.: Человек, 2015. - 32 с.
13. Козлов В.А. Стоматология. Учебник для вузов / Под ред. В.А. Козлова. - С.-П.: СпецЛит, 2017. - 512 с.
14. Кузнецов С.Л. Гистология органов полости рта. Учебное пособие. Атлас. / С.Л. Кузнецов, В.Э. Торбек, В.Г. Деревянко. – М.: ГЭОТАР-Медиа, 2014. - 136 с.
15. Литвиненко Л.М. Анатомия человека. Атлас для стоматологов, стоматологов-ортопедов / Л.М. Литвиненко, Д.Б. Никитюк. - М.: Литтерра, 2017. - 656 с.
16. Николаев А.И. Фантомный курс терапевтической стоматологии. / А.И. Николаев, Л.М. Цепов. - М.: Медпресс-информ, 2015. - 432 с.
17. Николаев А.И. Санитарно-гигиенический режим в терапевтических стоматологических кабинетах (отделениях). / А.И. Николаев, Л.М. Цепов, В. Шашмурина, Д. Наконечный. - М.: МЕДпресс-информ, 2015. - 360 с.
18. Gehrig J. Fundamentals of Periodontal Instrumentation and Advanced Root Instrumentationby, 8 edition / Jill Gehrig , Rebecca Sroda. - Wolters Kluwer; 2016. - 800 p.
19. Nelson J. Wheeler's Dental Anatomy, Physiology and Occlusion, 10 edition / Stanley J. Nelson. - Elsevier Canada, 2014. - 392 p.
20. Fehrenbach M. Illustrated Anatomy of the Head and Neckby Margaret J. Fehrenbach, Susan W. Herring. - Elsevier Canada; 2016. - 352 p.
21. Fehrenbach M. Illustrated Dental Embryology, Histology, and Anatomy, 4 edition / Margaret J. Fehrenbach, Tracy Popowics. - Elsevier Canada; 2015. - 352 p.

22. Banerjee A. Pickard's Guide to Minimally Invasive Operative Dentistry. 10 Edition. / Avit Banerjee, Timothy F. Watson. – Oxford University Press, 2015. – 208 p.

Ортодонтия

1. Фліс П.С., Тріль С.І., Вознюк В.П. «Дитяче зубне протезування». – Київ: «Медицина», 2011 р. - 200 с.
2. Фліс П.С. Ортодонтия. - Вінниця: «Нова книга», 2007. - 308 с.
3. Стефан Вільямс. Короткий посібник з телентгенографії. Під ред. проф. П.С. Фліса. – Львів, 2006.
4. Дорошенко С.І., Кульгінський Є.А. Основи телерентгенографії. – К.: Здоров'я, 2007. – 70 с.
5. Куроедова В.Д., Ждан В.Н., Галич Л.Б. и др. Атлас ортодонтических аппаратов. – Полтава: «Дивосвіт», 2011 р. – 156 с.
6. Фліс П.С., Омельчук М.А., Ращенко Н.В. та ін. Ортодонтия. – К.: Медицина», 2008 р. - 360 с.
7. Флис П.С., Омельчук Н.А., Ращенко Н.В. и др. Orthodontics. – К.: Медицина», 2008 р. - 336 с.
8. Фліс П.С., Тріль С.І., Вознюк В.П., Леоненко Г.П. Детское зубное протезирование. – Київ: Медицина, 2011 р. – 192 с.
9. Фліс П.С., Тріль С.І., Вознюк В.П., Леоненко Г.П. Pediatric Dental Prosthetics- Київ: Медицина, 2012 р. – 176 с.
10. Бенетт Дж., Р. Маклоулин под ред проф. Флиса П.С. «Механика ортодонтического лечения техникой прямой дуги», г. Львов: «ГалДент», 2001.
11. Головка Н.В. Профілактика зубощелепних аномалій. – Вінниця: Нова Книга, 2005.
12. Головка Н.В. Ортодонтия. – Вінниця: Нова книга, 2008. – 220 с.
13. Деклан Миллет, Ричард Уэлбери. Решение проблем в ортодонтии и детской стоматологии. – М.: МЕДпресс-Информ, 2009. – 199 с.
14. Канюра О.А., Савичук Н.О., Голубчиков М.В. Основні напрямки реформування дитячої стоматологічної служби. – Київ: Медицина, 2010 р.
15. Куроедова В.Д., Дмитренко М.І. Сучасні методи профілактики зубощелепних аномалій і деформацій// Світ ортодонції. – Київ: Вісник стоматології, 2003. - №1(4), с. 6-9
16. Маклафлин Р., Дж. Беннетт, Х. Тревизи / под ред проф. Флиса П.С. Систематизированная механика ортодонтического лечения. – Львов: ГалДент, 2005 г.
17. Маланчук В.О., Борисенко А.В., Фліс П.С. та ін. Основи стоматології. - Київ: «Медицина», 2009 р.
18. Персин Л.С. Ортодонтия М. ОАО «Медицина», 2004.
19. Персин Л.С. Ортодонтия. Современные методы диагностики зубочелюстно-лицевых аномалий. Руководство для врачей. – М.: ООО «ИЗПЦ «Информкнига», 2007. – 248 с.
20. Равинда Нанда. Биомеханика и эстетика в клинической ортодонтии. – М.: МЕДпресс-Информ, 2009. – 386 с.
21. Стефан Вільямс. Короткий посібник з телентгенографії. Під ред. проф. П.С. Фліса. – Львів, 2006.
22. Станислав В. Маевски. Стоматологическая гнатология. – Львов: ГалДент, 2008.
23. Уильям Р. Проффит. Современная ортодонтия. – М.: МЕДпресс-Информ, 2006. – 559 с.
24. Фліс П.С., Власенко А.З., Чупіна А.О. Технологія виготовлення ортодонтичних та ортопедичних конструкцій у дитячому віці. – Київ: Медицина, 2013 р. – 256 с.
25. Франк Нетцель, Кристиан Шульц. Практическое руководство по ортодонтической диагностике. Анализ и таблицы для использования в практике / Науч. ред. изд. на русск. яз. к.м.н. М.С. Драгомирецкая. Пер. с нем. – Львов: ГалДент, 2006. – 176 с.

16. Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт Національного медичного університету ім. О.О.Богомольця:
<http://nmu.ua/>.
2. Інформаційний портал кафедри ортопедичної стоматології : <http://via-futuro.org/>.
3. Бібліотека Національного медичного університету.
4. Національна наукова медична бібліотека України;
<http://www.library.gov.ua/metodychnyi-tsentr/>.